

УДК 791:792.024:379

КОСТЮМ ТА ЕЗОТЕРИЧНИЙ ТУРИЗМ: «МІСЦЯ СИЛИ» ЯК ІНСPIРАЦІЯ В ПРОЄКТУВАННІ ОДЯГУ

АРТЕМЕНКО Марія¹, БОНДАРЕНКО Катерина²

Херсонський національний технічний університет, Хмельницький, Україна
marikomash@gmail.com

В роботі розглядається взаємозв'язок між езотеричним туризмом та дизайном одягу через концепцію відновлення ментальних сил, досліджується поняття "місце сили", які відомі своїми енергетичними властивостями та відвідуються людьми для духовного заряду. Використовуючи в якості інспірації такі місця, дизайнери можуть знайти нові форми та матеріали для створення одягу з особливою енергетикою та змістом. Загалом, дослідження дає новий погляд на дизайн одягу та його можливості впливати на людську енергетику, на взаємозв'язок між костюмом та силами природи. Такий костюм може бути використаний також в ролі популяризації природніх пам'яток України, розвитку езотеричного туризму до «місць сили», а також розвитку концепцій самоідентифікації українського народу через такий одяг.

Ключові слова: дизайн одягу, проєктування костюма, інспірація, місце сили, езотеричний туризм.

ВСТУП

Сьогодні, коли Україна переживає складні випробування через військову агресію, кожен її громадянин шукає свої шляхи досягнення внутрішньої гармонії та спокою. Точкою опори при пошуку психологічної рівноваги й подоланні різних станів, зокрема, таких як тривога, страх, недовіра та біль, для українського народу здавна ставали сили природи. Це спостерігається і в дохристиянських віруваннях, і в деяких обрядах православної релігії, а в сучасних умовах додаються й езотеричні практики, які надають певним природним ландшафтам сакрального значення. Це спричиняє актуальність та розвиток так званого «езотеричного» туризму - паломництва до «місць сили».

Костюм, в свою чергу, також нерідко в традиціях різних культур, й українська не є виключенням, ґрунтувався на натуроцентричній концепції та мав сакральну захисну функцію від злих духів, енергій або негативних впливів на людину.

В сучасних умовах, коли в українському суспільстві є спрага на повернення до своїх традицій, а також пошуку емоційної рівноваги,

актуалізуються дослідження трансформації езотеричного взаємозв'язку між костюмом та силами природи, а також перспективи використання природніх «місць сили» України в якості інспірації в проектуванні одягу.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

На цьому етапі задачею дослідження є обґрунтування перспектив використання натуроцентричного підходу в проектуванні костюма, його ролі в популяризації природніх пам'яток України, розвитку езотеричного туризму до «місць сили», а також розвитку концепцій самоідентифікації українського народу через такий одяг.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Сьогодні значна кількість українців через війну покинула свої домівки та вимушена подорожувати Україною та світом. Українці, які залишилися в Батьківщині, подорожують рідною землею, пізнають її, шукають місць, де зможуть наповнитися енергією та відновитися, шукають опори та підтримки. Ті, хто опинився закордоном, тужать за домом, беруть згадки про рідні місця, які сьогодні для них набули особливої цінності.

Поняття «місце сили», що сьогодні тісно пов'язане з езотеричним туризмом, з'явилося в українському соціокультурному просторі в 90-х роках ХХ століття. Часто «місце сили» розуміється місцем з «особливою енергетикою», що засвідчує перехід поняття в езотеричний простір, про що зазначає А. Олененко [1]. Авторка також відмічає, що для розповсюдження терміну «місця сили» неабияке значення зіграла і психологія через пропаганду ідей наповнення життєвого ресурсу людини та відновлення її ментального здоров'я під час перебування у таких «особливих» місцях.

Про «цілющу» силу таких місць активно розповсюджують інформацію й туристичні ресурси, перетворюючи їх на комерційну атракцію. Деякі дослідники виділяють окремий напрямок «Сакральна географія», який вивчає землю не тільки історично, але і енергетично. «Місця сили – це живі точки, чакри землі. Відвідуючи їх, ми харчуємося позитивною енергією, наближаємося до розуміння секретів природи і знаходимо відповіді на складні питання» - М. Онищенко [2]. Або як зазначається в джерелі [3]: «Місце сили» - це місце, де енергетика Землі володіє певними специфічними властивостями. Зазвичай, це підвищена щільність і інтенсивність енергетичних потоків на даній території, або ж їх «ненормальні» частотні характеристики. Причиною таких властивостей часто є якась геологічна особливість цього місця – наприклад, поклади кварцу (прекрасний накопичувач енергії). Є аномалії в силу ландшафтною конструкції (яр, гора тощо), є місця з історичними особливостями – культові зони, могилиники і т.п.».

Котляр Ю.В. в своїй роботі пише, що «Україна переживає не просте відродження духовної культури за якого сакралізація тісно переплелася з десакралізацією. Священне та мирське пронизують сфери один одного. ... Звернення до першооснов – не просте повернення до минулого – це пошуки того, що знаходиться поза часом, поза наявною реальністю. За допомогою обрядового дійства людина знову стверджується в собі; вона повертається до джерела для нового починання. Простір, який до цього часу був звичайним,

буденним, отримує значно вищий, сакральний статус. Поняття сакрального простору передбачає ідею зміни певної території, надання їй особливого змісту, інакше – відділення її від навколишнього буденного простору. Таке місце стає невичерпним джерелом енергії, дає можливість кожному, кому вдається до нього проникнути, скористатися цією силою та приєднатися до сакральності. А головною складовою частиною сакральності завжди була духовність» [4].

Відповідно, можна зробити висновок, що так звані «місця сили» сьогодні знаходять відгук з різних точок дотику в людей та резонують із суспільством, а відповідно представляють інтерес для дослідників різних галузей наук.

В аспекті проектування костюма, автори цих тез поставили собі в якості наукової гіпотези наступні питання: чи може одяг (костюм), який супроводжує людину у всіх сферах життя, бути зарядженим енергетикою «місця сили»? Чи може він стати частиною «місця сили», яку можна взяти із собою у вимушеній подорожі? Чи можна поєднати сакральні змісти костюма та природи «місця сили»?

Якщо під «місцями сили» розуміти перш за все природні ландшафти з особливою енергетикою, то проектування костюма має уособлювати в собі натуроцентричні концепції. Коли дизайнер черпає натхнення в енергії природи, трансформує її крізь призму свого світосприйняття та втілює в образи костюма, наповнені символічним, а можливо й езотеричним, змістом. Крім того, такий підхід обумовлює використання природних матеріалів та форм як стимулюючих відчуття зв'язку з природою та збереження її енергії факторів. Такий підхід має також позитивний вплив й на екологію та клімат.

Відновлювані матеріали, такі як бавовна, льон, шовк, вовна та інші натуральні текстильні полотна, можуть бути використані в дизайні костюма, що дозволить відчувати зв'язок з природою та екосистемою, а також сприятиме збереженню ресурсів та біорізноманіття. Натуроцентричні концепції проектування одягу передбачають також використання в дизайні рослин, квітів та інших елементів природи, що допомагають виявити зв'язок з її енергією.

Якщо для поглиблення сакрального змісту «місця сили» як інспірації в дизайні костюма підключати, крім натуроцентричного підходу, ще й історичний та культурний аспекти, то значення набуває етноестетича складова, традицій стрію костюма, символічність його орнаментального та декоративного оздоблення. В такому варіанті в концепції костюма може бути закладена не лише сила та енергія природи, а й сила і підтримка пращурів, роду. Для сучасного українця, який відірваний з корінням від свого місця проживання, це додатковий спосіб черпання сил, а також ідентифікації своєї належності до українського народу.

І костюм в цьому випадку як потужний ресурс комунікації може стати засобом відображення єдності українського народу, його зв'язку з українською Землею, природою, а відповідно джерелом підпитки ментальних сил. А також способом популяризації природніх пам'яток України та розвитку езотеричного туризму до «місць сили».

ВИСНОВКИ

Отже, одним із відомих та поширених способів пошуку душевної рівноваги є звернення до природи, в сучасних умовах актуалізуються подорожі до так званих «місць сили» – ландшафтів з особливим сакральним значенням та енергетикою, розвивається езотеричний туризм. Костюм як засіб комунікації та невід’ємний атрибут життя кожної людини має традиції закладання в свій концептуальний зміст сакральних захисних функцій та перспективи включення до загальної ідеї інших різних символічних основ. Натуроцентрично-етноестетичні підходи в проектуванні одягу, використання в якості інспірації природних «місць сили» можуть допомогти людині відчувати взаємозв’язок з природою, з рідною землею, культурною спадщиною таких місць, а відповідно стають джерелом підпитки ментальних сил для людей, які опинилися в складних життєвих умовах. Крім того, такий костюм, оснований на переосмисленні дизайнером сакральних природних ландшафтів нашої країни, стає способом популяризації природних пам’яток України та розвитку езотеричного туризму до «місць сили».

ЛІТЕРАТУРА

1. Олененко А. «Місце сили»: історична категорія чи туристична атракція? Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. Серія: Історичні науки. Випуск 57. С.101-109.
2. Таємниці місць сили України: де знайти позитивну енергію і підзарядитися. <https://lifestyle.segodnya.ua>
3. Місця Сили та езотеричний туризм. <https://publish.com.ua/nepiznane/mistsya-sili-ta-ezoterichnij-turizm.html>
4. Котляр Ю. В. Сакральна історія – наука про духовність. Наукові праці : наук. журн. / Чорном. нац. ун-т ім. Петра Могили. Миколаїв, 2018. Т. 310. С. 81-84.

ARTEMENKO M., BONDARENKO K.

COSTUME AND ESOTERIC TOURISM: "PLACES OF POWER" AS AN INSPIRATION IN FASHION DESIGN

The paper examines the relationship between esoteric tourism and fashion design through the concept of mental recuperation, exploring the concept of "places of power", which are known for their energetic properties and are visited by people for spiritual recharge. Using such places as inspiration, designers can find new forms and materials to create clothes with special energy and meaning. Overall, the research provides a new perspective on fashion design and its ability to influence human energy and the relationship between costume and the forces of nature. Such a costume can also be used to promote Ukraine's natural attractions, develop esoteric tourism to "places of power", and develop concepts of self-identification of the Ukrainian people through such clothing.

Key words: fashion design, costume design, inspiration, place of power, esoteric tourism.